

σύνης για άφομοίωση και προσαρμοστικότητα. Καί ὁ ὀρισμός αὐτῆς τῆς νοημοσύνης πού ἔδωσε τελικά εἶναι:

«... ἡ νοημοσύνη ἀποτελεῖ τήν κατάσταση τῆς ἰσορροπίας πρὸς τήν ὁποία τείνουν ὅλες οἱ διαδοχικές προσαρμογές αἰσθητηριοκινητικοῦ ἢ γνωστικοῦ τύπου, ἀλλά καί ὅλες οἱ ἀφομοιωτικές ἢ προσαρμοστικές ἀνταλλαγές μεταξὺ τοῦ ὄργανισμοῦ καί τοῦ περιβάλλοντος»(2).

Αὐτά λοιπόν, δοσμένα πολὺ ἀπλά, εἶναι κατὰ τῆ γνώμη μου τὰ σημαντικότερα στοιχεῖα μιᾶς θεωρίας πού προκάλεσε ἀντιδράσεις ἀλλά κέρδισε καί πάρα πολλούς ὁπαδούς στὸν αἰῶνα μας. Ὁ Piaget θεωρήθηκε ὁ πατέρας τῆς ψυχολογίας τοῦ παιδιοῦ, καί δίκαια, γιατί ἀφιέρωσε τῆ ζωὴ καί τὸ ἐξαίρετο μυαλό του στὴν ἀναζήτηση τῆς ἐξέλιξης τῆς ἀνθρώπινης γνώσης μέσα ἀπὸ τὴν αὐθόρμητη ὀργάνωση τῆς σκέψης τῶν παιδιῶν.

Καί νὰ μιᾶ συνομιλία τοῦ μ' ἓνα παιδί 6 χρονῶν:

«Πῶς ἔγινε ὁ ἥλιος; Ἦταν ἐκεῖ ὅταν ἄρχισε ἡ ζωὴ.

Πάντα ὑπῆρχε ὁ ἥλιος; Ὁχι.

Πῶς ἄρχισε; Γιατί ἤξερε πῶς ἡ ζωὴ εἶχε ἀρχίσει.

Ἀπὸ τί εἶναι; Ἀπὸ φωτιά.

Πῶς; Γιατί ἔχει φωτιά ἐκεῖ πάνω.

Ἀπὸ πού ἔρχεται αὐτὴ ἡ φωτιά; Ἀπὸ τὸν οὐρανό.

Πῶς ἔγινε; Ἀναψε ἀπὸ σπίρτο.

Ποῦ βρέθηκε τὸ σπίρτο; Τὸ πέταξε ὁ Θεός....

Καί γιὰ τὰ σύννεφα:

Ἐμεῖς μπορούμε νὰ μεγαλώσουμε τὰ σύννεφα; Ὁχι.

Γιατί μεγαλώνουν; Γιατί ἐμεῖς μεγαλώνουμε.

Ἐσύ γιατί μεγαλώνεις; Γιατί τρώω.

Αὐτὸ κάνει καί τὰ σύννεφα νὰ μεγαλώνουν; Ὁχι, μεγαλώνουν γιατί ξέρουν πῶς μεγαλώνουμε ἐμεῖς.....»(3).

Κι' ἔτσι μέσα ἀπὸ τὴν ἀπάντηση τοῦ ἐξάχρονου παιδιοῦ πού δείχνει τίς ἐγκεντρικές, ἀνιμιστικές καί ἀρτιφισιαλιστικές τάσεις τῆς σκέψης του γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὰ προβλήματα τῆς φύσης, ὁ Piaget ἔχτιζε σιγά-σιγά τὴν κοσμοθεωρία του.

Παραπομπές ἀπὸ τὸ κείμενο

1. Jean Piaget. Introduction à l'Épistémologie Génétique. Tome I. La pensée mathématique. Tome II. La pensée physique. Tome III. La pensée biologique, la pensée psychologique et la pensée sociologique. Paris, P.U.F. 1950.

2. Jean Piaget. La psychologie de l'intelligence. Paris, Armand Colin, 1947, σ. 17.

3. Jean Piaget. La représentation du monde chez l'enfant. Paris, Alcan, 1926.

Ψυχοπαθολογία - Ψυχανάλυση

Τὰ «Σύγχρονα Θέματα» παρουσιάζουν σήμερα τρία κείμενα, πού ἀναφέρονται στὸ χωρὸ τῆς Ψυχικῆς Ὑγείας καί τῆς Ψυχικῆς Νόσου. Σέ μιᾶ πρώτη ἀνάγνωση, τὰ κείμενα αὐτὰ μπορεῖ νὰ φανοῦν ἐτερόκλητα καί ὡς πρὸς τὸ ὕφος καί ὡς πρὸς τὴ θεματικὴ. Αὐτὸ ὁμως πού δικαίῳναι τὴ δημοσίευσή τους σέ μιᾶ ἐνότητα, εἶναι τὸ γεγονός πῶς καί τὰ τρία πηγάζουν ἀπὸ ἓνα κλινικοθεωρητικὸ προβληματισμό. Μιᾶ τέτοια θεώρηση, ἰδιαίτερα πρόσφορη ἀλλά καί ἀναγκαῖα κάθε φορά πού τὸ ἀντικείμενο μελέτης εἶναι ἡ Ψυχικὰ φαινόμενα, ὑπογραμμίζει τὴν ἀρθρωση θεωρίας καί πράξης, πού εἶναι ἀπαραίτητη σέ αὐτὸ τὸ χωρὸ. Ἡ ψυχανάλυση ὅπως καί ὁ μαρξισμὸς θεώρησε αὐτὴ τὴν ἀρθρωση ἀναγκαῖα προϋπόθεση γιὰ τὸ προχώρημα τῶν θεωριῶν τῆς καί γιὰ τίς συνέπειες τῆς πρακτικῆς τῆς.

Τὰ κείμενα πού δημοσιεύονται πιὸ κάτω, δέν εἶναι ψυχαναλυτικὰ μέ τὴν ἔννοια μιᾶς συμβολῆς στὴ θεωρία καί τὴν πράξη τῆς ψυχανάλυσης. Ἡ ψυχαναλυτικὴ ἀναφορά εἶναι ὁμως σταθερὴ, γιὰ τὸ λόγο ὅτι, πράξη ἢ θεωρία, τὸ ἐρώτημα τῆς σημασίας δρῖσκεται σὲ πρῶτο πλάνο, καί οἱ θέσεις πού ἀναπτύσσονται, ἀνοίγουν δρόμους γιὰ συζήτηση καί τυχόν ἀντίλογο.